JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PEDRO CRUZ VILLALÓN
14 päivänä heinäkuuta 2011 [1]

1. Käsiteltävässä ennakkoratkaisupyynnössä tulee esiin Euroopan unionin tullikoodeksin [2] sellaisen säännöksen tulkintaa koskevia kysymyksiä, jota unionin tuomioistuin on jo aiemmin tulkinnut [3] ja jossa määritellään unionin tullialueelle säännösten vastaisesti suoritetusta tavaroiden tuonnista syntyneen tullivelan velalliset. Pääasia on kuitenkin sisällöltään uudenlainen, ja sen ratkaisulla on todennäköisesti merkittäviä seurauksia. Se on erityinen siksi, että kyseiseen säännösten vastaiseen tuontiin osallistuttiin internetissä ja riidanalaisessa säännösten vastaisessa tuonnissa käytettiin postiliikennettä. Näiden kahden seikan takia on todennäköistä, että pääasian ratkaisu vaikuttaa hyvin moniin henkilöihin internetkaupankäynnin ennennäkemättömän kasvun [4] ja internetin kerrannaisvaikutusten vuoksi. [5]

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

2. Tullikoodeksin 202 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tuontitullivelka syntyy, kun

a) tuontitullien alainen tavara tuodaan säännösten vastaisesti yhteisön tullialueelle

– –

1 – Alkuperäinen kieli: ranska.

2 – Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 2700/2000 (EYVL L 311, s. 17; jäljempänä tullikoodeksi).

3 – Ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-238/02 ja C-246/02, Viluckas ja Jonusas, tuomio 4.3.2004 (Kok., s. I-2141); asia C-414/02, Spedition Ulustrans, tuomio 23.9.2004 (Kok., s. I-8633) ja asia C-195/03, Papismedov ym., tuomio 3.3.2005 (Kok., s. I-1667).

4 – Esimerkiksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on todennut lausunnossaan aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) yhteisön tullikoodeksista (uudistettu tullikoodeksi)” (KOM(2005) 608 lopullinen) (EUVL 2006, C 309, s. 22) seuraavasti: ”Internetin tai postin välityksellä unionin ulkopuolisista maista ostettujen tuotteiden määrä on kasvamassa huomattavasti.”

5 – Asia saattaa vaikuttaa laajemminkin ns. drop shipmentin kaltaisten kaupankäyntitapojen kehittymiseen; drop shipment -kaupassa myyjä myy sellaiselta tavarantoimittajalta hankkimiaan tuotteita, joka huolehtii itse lähetyksen toimittamisesta asiakkaalle, jolloin myyjä välttyy esimerkiksi varastonhallintaan, logistiikkaan ja myynnin jälkeiseen palveluun liittyviltä ongelmilta.

Tässä artiklassa tarkoitetaan säännösten vastaisella tuonnilla 38–41 artiklan ja 177 artiklan toisen luetelmakohdan vastaista tuontia.

2. Tullivelka syntyy sinä ajankohtana, jona säännösten vastainen tuonti tapahtuu.

3. Velallisina ovat

– säännösten vastaiseen tuontiin syyllistynyt henkilö

– säännösten vastaiseen tuontiin osallistuneet henkilöt, jotka ovat tienneet tai joiden olisi kohtuudella pitänyt tietää tuonnin olleen säännösten vastaista, sekä

– kyseistä tavaraa hankkineet tai hallussaan pitäneet henkilöt, jotka tavaran hankkiessaan tai vastaanottaessaan ovat tienneet taikka joiden olisi tällöin kohtuudella pitänyt tietää tavaran olleen säännösten vastaisesti tuotua.” [6]

6 – Pääasian seikkojen tapahtuma-aikana eli huhtikuun 2004 ja toukokuun 2006 välisenä aikana tullikoodeksia muutettiin yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 muuttamisesta 13.4.2005 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 648/2005 (EUVL L 117, s. 13). Tällä asetuksella tullikoodeksiin ja etenkin sen 40 artiklaan tehdyt muutokset eivät kuitenkaan vaikuta suoraan pääasian ratkaisuun.

II Pääasia

3. Ennakkoratkaisupyynnöstä sekä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti toimitetuista kirjallisista huomautuksista käy ilmi, että pääasian kantaja Oliver Jestel oli huhtikuun 2004 ja toukokuun 2006 välisenä aikana asettanut lukuisia Kiinasta peräisin olevia tavaroita huutokaupattaviksi verkkohuutokauppana toimivalle eBay-sivustolle, jonka välityksellä hän piti kahta myymälää omissa nimissään. [7]

4. Pääasian kantaja toimi välittäjänä tehtäessä tavaroista kauppasopimuksia ja sai vastiketta eBay-myymälöidensä kautta tarjoamistaan palveluista, jotka olivat lähinnä kielellisistä. Tavaroiden toimittamisesta, hinnoittelusta ja lähettämisestä unioniin huolehti kiinalainen toimittaja, joka toimitti ne postitse suoraan tilaajille Saksassa.

7 – Aluksi on täsmennettävä, että vaikka pääasian kantaja harjoitti toimintaansa internetissä, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2000/31/EY (”direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä”) (EYVL L 178, s. 1) ei sovelleta. Vaikka eBayn välitystoiminta kuuluu tämän direktiivin soveltamisalaan, unionin tuomioistuin on todennut, että kyseisen direktiivin 2 artiklan h alakohdan ii luetelmakohdan mukaan se ei kata sellaisten tavaroiden toimituksia, joita koskeva sopimus on tehty sähköisessä muodossa (ks. asia C-108/09, Ker-Optika, tuomio 2.12.2010, Kok., s. I-12213, 29 ja 30 kohta).

5. Tavarat toimitettiin ilman, että niitä olisi esitetty tullille ja niistä olisi siten maksettu tuontitulleja, ilmeisesti siksi, että kiinalainen tavarantoimittaja oli antanut pakettien sisällöstä ja arvosta virheellisiä tietoja.

6. Hauptzollamt Aachen katsoi, että pääasian kantaja oli osallistunut tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuun tavaroiden säännösten vastaiseen tuontiin unionin tullialueelle, ja osoitti hänelle verotuspäätöksen, jonka mukaan hänen oli maksettava tullia noin 10 000 euroa ja tuonnin arvonlisäveroa noin 21 000 euroa.

7. Pääasian kantaja teki verotuspäätöksestä oikaisuvaatimuksen, jossa hän väitti, ettei kauppasopimusten tekemistä eBay-sivustolla ja ostajien nimien ja osoitteiden välittämistä kiinalaiselle toimittajalle voitu pitää tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuna osallistumisena tavaroiden säännösten vastaiseen tuontiin, koska ne olivat tapahtuneet jo kauan ennen tavaroiden lähettämistä ja liittyivät pelkästään perustana olevaan oikeustoimeen.

8. Koska pääasian kantajan oikaisuvaatimus hylättiin, kuten myös hänen tästä hylkäämisestä Finanzgerichtissä (Saksa) nostamansa kanne, hän haki tuomioon muutosta Revision-menettelyssä.

III Ennakkoratkaisukysymykset

9. Koska Bundesfinanzhof oli epätietoinen siitä, voidaanko pääasian kantajaa pitää tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuna tullivelallisena vain sen perusteella, että hän osallistui tavaroita koskevien kauppasopimusten tekemiseen eBay-verkkomyymälöidensä kautta, se päätti esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Tuleeko yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetun säännösten vastaiseen Euroopan unionin tullialueelle tuontiin ’osallistumisen’ takia tullivelalliseksi henkilö, joka olematta suoraan mukana tavaroiden tuonnissa järjestää kyseisiä tavaroita koskevien kauppasopimusten tekemisen ja

ottaa tällöin huomioon, että myyjä saattaa toimittaa tavarat tai osan niistä maksamatta niistä tuontitulleja?

2) Riittääkö tähän se, että henkilö pitää tätä mahdollisena, vai tuleeko hänestä tullivelallinen ainoastaan siinä tapauksessa, että hän olettaa näin tapahtuvan?”

10. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin täsmentää olevan toistaiseksi lopullisesti selvittämättä, oliko pääasian kantaja otaksunut tuonnin sääntöjen mukaisesti, oliko hänellä siitä epäilyjä vai oliko hän alusta alkaen olettanut, että tullimuodollisuudet jätettäisiin suorittamatta.

11. Tšekin tasavalta ja hallitus sekä komissio ovat toimittaneet kirjallisia huomautuksia.

12. Koska kukaan kirjallisia huomautuksia toimittaneista osapuolista ei ole pyytänyt saada tulla kuulluksi unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 104 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuissa määräajoissa, unionin tuomioistuin on päättänyt olla pitämättä suullista käsittelyä.

IV Asian tarkastelu

A *Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu*

13. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa kahdella kysymyksellään tiedustella, kuuluvatko sen pääasiassa käsiteltäväksi saatetut tosiseikat tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisen luetelmakohdan säännösten soveltamisalaan.

14. On korostettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pitää selvänä, että riidanalaiset tavarat oli tuotu unionin tullialueelle säännösten vastaisesti tullikoodeksin 202 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Se kysyy, voidaanko pääasian kantajaa pitää tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti kyseisestä tuonnista syntyneen tullivelan velallisena niiden olosuhteiden perusteella, joissa hän osallistui riidanalaiseen säännösten vastaiseen tuontiin johtaneisiin toimiin.

15. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa nimenomaisesti olevansa epävarma siitä, voidaanko katsoa, että henkilö, joka ei ole suoraan ollut mukana tavaroiden säännösten vastaisessa tuonnissa mutta toimii välittäjänä tehtäessä tavaroista kauppasopimuksia, on osallistunut tähän säännösten vastaiseen

tuontiin tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetulla tavalla.

16. Se kysyy myös, voidaanko Jestelin tilanteessa olevaa henkilöä pitää tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuna velallisena, jos hän on voinut ”ottaa huomioon” (”in Betracht ziehen”), että tavarat tai osa niistä toimitetaan tuontitulleja maksamatta. Toisessa kysymyksessään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy tarkemmin, riittääkö tähän se, että henkilö on voinut ”pitää tätä mahdollisena” (”für denkbar halten”), vai tuleeko hänestä velallinen ainoastaan siinä tapauksessa, että hän ”olettaa” (”fest rechnen”) näin tapahtuvan.

B *Tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan rakenne: toinen luetelmakohta*

17. Tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdassa määritellään kolme henkilöryhmää, joita voidaan pitää sellaisen tullivelan velallisina, joka on syntynyt, kun unionin tullialueelle on tuotu tavara säännösten vastaisesti. Näitä ovat ensinnäkin säännösten vastaiseen tuontiin syyllistyneet henkilöt, toiseksi säännösten vastaiseen tuontiin osallistuneet henkilöt, jotka ovat tienneet tai joiden olisi kohtuudella pitänyt tietää tuonnin olleen säännösten vastaista, sekä kolmanneksi kyseistä tavaraa hankkineet tai hallussaan pitäneet henkilöt, jotka tavaran hankkiessaan tai vastaanottaessaan ovat tienneet taikka joiden olisi tällöin kohtuudella pitänyt tietää tavaran olleen säännösten vastaisesti tuotua.

18. Kuten oikeuskäytännössä on todettu, jo tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan sanamuodosta ilmenee, että unionin lainsäätäjä on pyrkinyt vahvistamaan tyhjentävästi tullivelan velallisina olevien henkilöiden määrittämistä koskevat edellytykset [8] ja määrittelemään laajasti ne henkilöt, joiden voidaan katsoa olevan vastuussa tullivelasta, [9] kun tavara on tuotu säännösten vastaisesti unionin tullialueelle.

19. On selvää, ettei pääasian kantaja ole tosiasiallisesti tuonut [10] riidanalaisia tavaroita unionin tullialueelle eikä häntä näin ollen voida pitää kyseisen tullivelan velallisena tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan nojalla. [11]

8 – Em. asia Spedition Ulustrans, tuomion 39 kohta ja em. asia Papismedov ym., tuomion 38 kohta; ks. myös asia C-140/04, United Antwerp Maritime Agencies ja Seaport Terminals, tuomio 15.9.2005 (Kok., s. I-8245, 30 kohta).

9 – Em. asia Papismedov ym., tuomion 38 kohta.

10 – Näin on esimerkiksi silloin, kun kuorma-auton kuljettaja ei ole esittänyt kuljettamiaan tavaroita reittinsä varrelle osuvassa ensimmäisessä unionin alueella sijaitsevassa tullitoimipaikassa, kuten em. yhdistetyissä asioissa Viluckas ja Jonusas.

11 – Em. yhdistetyt asiat Viluckas ja Jonusas, tuomion 29 kohta ja em. asia Spedition Ulustrans.

20. On niin ikään selvää, ettei hän ole hankkinut tai pitänyt hallussaan riidanalaisia tavaroita eikä häntä näin ollen voida pitää kyseisen tullivelan velallisena myöskään tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan kolmannen luetelmakohdan nojalla.

21. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy siis oikeutetusti, voidaanko tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toista luetelmakohtaa soveltaa pääasian tosiseikkoihin.

C *Kuka on tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu velallinen?*

22. Tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetuksi velalliseksi luokitteleminen edellyttää kahden edellytyksen täyttymistä, joista toinen on periaatteessa objektiivinen (riidanalaisten tavaroiden tuontiin osallistuminen) ja toinen subjektiivinen (tietoisuus tuonnin säännöstenvastaisuudesta). Kuten unionin tuomioistuin on jo tiivistetysti korostanut, velalliseksi luokitteleminen edellyttää, että henkilöt – luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt – ovat osallistuneet tietoisesti [12] tavaroiden säännösten vastaiseen tuontiin unionin tullialueelle, mutta täsmentänyt kuitenkin, että velalliseksi luokittelu voidaan tietyissä tapauksissa sulkea pois subjektiivisten seikkojen perusteella. [13]

23. Ennen tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisen luetelmakohdan soveltamisen edellytysten yksityiskohtaista tarkastelua on syytä palauttaa mieleen, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pitää selvänä, että tavarat on tuotu unionin tullialueelle säännösten vastaisesti eli niiden osalta ei ole suoritettu tullikoodeksin 38–41 artiklassa säädettyjä muodollisuuksia. Se ei kuitenkaan esitä asiasta lisätietoja, vaikka tuonti on tapahtunut postitse. Postiliikennettä koskevat nimittäin erityissäännökset, joista osa kuuluu kansainväliseen oikeuteen ja jotka voivat vaikuttaa pääasian ratkaisuun. Ennen tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisen luetelmakohdan kahden soveltamisedellytyksen tarkastelua on näin ollen syytä ensin nopeasti esitellä postiliikenteen keskeiset säännökset.

1. Alustavat toteamukset postiliikenteen erityisluonteesta

24. Tullikoodeksin 38 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan henkilön, joka tuo tavarat unionin tullialueelle, on viipymättä

12 – Em. asia Papismedov ym., tuomion 40 kohta.

13 – Em. asia Spedition Ulustrans, tuomion 27 ja 28 kohta ja em. asia Papismedov ym., tuomion 40 kohta.

kuljetettava ne tulliviranomaisten osoittamaan tullitoimipaikkaan taikka muuhun näiden osoittamaan tai hyväksymään paikkaan. Tullikoodeksin 38 artiklan 4 kohdassa säädetään kuitenkin, että tästä säännöksestä voidaan poiketa postiliikenteen osalta, jos tällöin ei vaaranneta tullivalvontaa ja mahdollisuuksia tullitarkastuksiin. [14]

25. Unionin tuomioistuinta ei ole vielä koskaan pyydetty tulkitsemaan tätä tullikoodeksin säännöstä eikä laajemmin pohtimaan postiliikenteeseen sovellettavia tullisääntöjä.

26. Postiliikennettä [15] koskevat unionin oikeuden [16] tärkeimmät erityissäännöt vahvistetaan tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 [17] 237 ja 238 artiklassa, jotka muodostavat VII osaston ”Postiliikenne”-nimisen 4 jakson.

27. Yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta 28.3.1983 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 918/83 [18] säädettiin lisäksi tuontitullittomuudesta, joka koskee arvoltaan vähäisiä (enintään 22 euroa)

14 – Ks. myös tullikoodeksin 45 artikla.

15 – Tullikoodeksin soveltamisesta annetun asetuksen N:o 2454/93 237 artiklan 1 kohdan A alakohdassa täsmennetään, että postiliikenteessä on ”pidettävä” postilähetyksiä tullille ilmoitettuina vapaaseen liikkeeseen luovutettaviksi joko [oletus a)] niiden tullialueelle tuonnin hetkellä sillä edellytyksellä, että ne on vapautettu tulliin kuljettamista koskevasta velvoitteesta koodeksin 38 artiklan 4 kohdan mukaisesti annetuissa säännöksissä, tai [oletus b)] niiden tullille esittämisen hetkellä, jos niiden mukana on CN22- ja/tai CN23-ilmoitus. Alun perin kyseessä oli C1- ja/tai C2/CP3-ilmoitus. Säännöstä on muutettu tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annetun asetuksen (ETY) N:o 2454/93 muuttamisesta (EYVL L 188, s. 1) 24.7.2000 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1602/2000 1 artiklan 6 kohdalla sen huomioon ottamiseksi, että kirje- tai pakettipostina lähetetyistä postilähetyksistä tehtäviä ilmoituksia koskevat Maailman postiliiton lomakkeet oli korvattu; ks. kyseisen asetuksen yhdeksäs perustelukappale.

16 – On kuitenkin syytä muistuttaa, että pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan sovelletun Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 29.9.2000 tehdyn neuvoston päätöksen 2000/597/EY, Euratom (EYVL L 253, s. 42) 8 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on perittävä kyseisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut Euroopan yhteisöjen omat varat, joihin myös tullimaksut kuuluvat, ”kansallisten lakiensa, asetustensa ja hallinnollisten määräystensä mukaisesti, jotka tarvittaessa on mukautettava yhteisön sääntelemien edellytysten mukaisesti”.

17 – EYVL L 253, s. 1. Jo yhteisön tullialueelle tuotuihin tavaroihin sovellettavista säännöksistä 21.12.1988 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 4151/88 (EYVL L 367, s. 1), joka on kumottu tullikoodeksilla, oli erityisiä säännöksiä postiliikenteestä (ks. erityisesti kyseisen asetuksen viides perustelukappale sekä 3 artiklan 4 ja 10 kohta).

18 – EYVL L 105, s. 1, ja oikaisu EYVL 1986, L 271, s. 31. Tätä asetusta on muutettu asiakirjalla Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, liitetyllä pöytäkirjalla nro 3 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvista alueista Kyproksessa (EUVL 2003, L 236, s. 940). Tämä asetus on sittemmin kumottu yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta 16.11.2009 annetulla asetuksella (EY) N:o 1186/2009 (EUVL L 324, s. 23).

tavaralähetyksiä [19] ja lähetyksiä, jotka yksityishenkilö lähettää kolmannesta maasta toiselle unionin tullialueella olevalle yksityishenkilölle tavaralähetyksenä. [20]

28. Ennakkoratkaisupyynnössä ei kuitenkaan mainita lainkaan näitä erityisiä tullittomuustapauksia eikä edes neuvoston asetusta N:o 918/83. Tšekin tasavallan hallitus päättelee lisäksi ennakkoratkaisupyynnössä esitettyjen tosiseikkojen perusteella, että pakettien lähettäjän eli tavaroiden toimittajan on täytynyt mainita paketteihin liittyvissä asiakirjoissa eli CN21- tai CN22-lomakkeissa, että tavarat ovat arvoltaan vähäisiä ja vapautettuja tuontitullista edellä mainitun asetuksen N:o 918/83 27 artiklan nojalla. Ennakkoratkaisupyynnöstä voidaan päätellä myös, että riidanalaiset tuontilähetykset eivät toistuvuutensa vuoksi missään tapauksessa voineet olla vapautettuja tuontitullista yksityishenkilön toiselle yksityishenkilölle lähettäminä tavaralähetyksinä.

29. On kuitenkin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä todeta tosiseikat, joiden perusteella se voi mahdollisesti tehdä tätä koskevia päätelmiä.

30. Sitä vastoin on syytä todeta, että postilähetyksiä koskevat erityissäännöt, joista suurinta osaa ei ole vahvistettu edellä mainitussa unionin johdetussa oikeudessa vaan – sellaisina kuin ne on pantu täytäntöön eri maiden kansallisissa oikeusjärjestelmissä [21] – 10.7.1964 tehdyssä Yhdistyneiden Kansakuntien alaisessa Maailman postiliiton yleissopimuksessa [22] ja Kiotossa 18.5.1973 [23] allekirjoitetussa tullimenettelyjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskevassa

19 – Ks. asetuksen 27 ja 28 artikla; poikkeus koski suoraan kolmannesta maasta unionin alueella olevalle vastaanottajalle lähetettyjä tavaroita lukuun ottamatta alkoholituotteita, hajuvesiä ja eau de toilette -valmisteita sekä tupakkaa ja tupakkatuotteita.

20 – Ks. kyseisen asetuksen 29–31 artikla.

21 – Ks. alaviitteessä 16 esittämäni huomautukset.

22 – Tässä yleissopimuksessa, johon kaikki unionin jäsenvaltiot ovat liittyneet, vahvistetaan kansainvälistä postitoimintaa säätelevät yleiset oikeudelliset puitteet.

23 – Unioni on liittynyt tullimenettelyjen yksinkertaistamisesta ja yhdenmukaistamisesta tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (Kioton yleissopimus) muuttavaan pöytäkirjaan, jonka tulliyhteistyöneuvosto hyväksyi 26.6.1999, Euroopan yhteisön liittymisestä tullimenettelyjen yksinkertaistamisesta ja yhdenmukaistamisesta tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (Kioton yleissopimus) muuttavaan pöytäkirjaan 17.3.2003 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2003/231/EY (EUVL L 86, s. 21). Ks. myös Euroopan yhteisön liittymisestä tullimenettelyjen yksinkertaistamisesta ja yhdenmukaistamisesta tehtyä kansainvälistä yleissopimusta (Kioton yleissopimus) muuttavaan pöytäkirjaan tehdyn neuvoston päätöksen 2003/231/EY muuttamisesta 26.4.2004 tehty neuvoston päätös 2004/485/EY (EUVL L 162, s. 113). Liittyminen kattaa koko kyseisen muutospöytäkirjan, mukaan lukien lisäykset I ja II, ei kuitenkaan lisäystä III.

kansainvälisessä yleissopimuksessa, [24] etenkin sen postiliikenteeseen sovellettavia tullimuodollisuuksia koskevassa liitteessä F.4, joka on hyväksytty 8.12.1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/798/EY. [25]

31. Etenkin tullimenettelyjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen liitteestä F.4, joka koskee postiliikenteeseen sovellettavia tullimuodollisuuksia, ilmenee, että päävastuu kansainvälisten postilähetysten tullimuodollisuuksien suorittamisesta on lähettäjällä, jonka on esitettävä vaadittavat asiakirjat: tulli-ilmoituslomake (liitteessä F.4 alun perin lomake C2/CP3 ja sittemmin unionin tullikoodeksissa tulli-ilmoitus CN22 tai CN23), tarvittavat kauppalaskut tai proformalaskut sekä kaikki muut mahdollisesti vaadittavat asiakirjat (esim. alkuperätodistus, kasvien terveystodistus tai vientilupa).

2. Osallistuminen tavaroiden tuontiin unionin tullialueelle

32. Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettua ”osallistumisen” käsitettä ei ole tullikoodeksissa määritelty. Tullikoodeksi ei myöskään sisällä viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja soveltamisalan määrittämiseksi. Kyseessä on näin ollen unionin oikeuden itsenäinen käsite, jonka määritteleminen on unionin tuomioistuimen tehtävänä. Unionin tuomioistuin onkin toistuvasti katsonut, että sekä unionin oikeuden yhtenäisen soveltamisen periaate että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että unionin oikeuden sellaisen säännöksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja soveltamisalan määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti, mikä on tehtävä ottamalla huomioon säännöksen asiayhteys ja tavoitteet. [26]

33. Aluksi on todettava, että tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan säännösten tarkoituksena ei ole määritellä, kuka on ”vastuussa” säännösten vastaisesta tuonnista unionin tullialueelle, vaan tarkoituksena on unionin taloudellisten etujen suojaamisen yleisemmän edun mukaisesti ratkaista laajemmassa mielessä, ketkä ovat tästä säännösten vastaisesta tuonnista syntyneen velan velalliset.

24 – Tullimenettelyjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen tekemisestä ja sen tullivarastoja koskevan liitteen hyväksymisestä 18.3.1975 tehty neuvoston päätös 75/199/ETY (EYVL L 100, s. 1).

25 – Tullimenetelmien yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen liitteiden E.7 ja F.4 hyväksymisestä yhteisön puolesta tehty päätös (EYVL L 331, s. 11). On syytä huomata, että tämä liite on kuitenkin hyväksytty yleisellä varauksella sekä normeja 19 ja 26 ja suositeltuja käytäntöjä 23, 24 ja 25 koskevilla varauksilla.

26 – Ks. mm. asia 327/82, Ekro, tuomio 18.1.1984 (Kok., s. 107, 11 kohta); asia C-287/98, Linster, tuomio 19.9.2000 (Kok., s. I-6917, 43 kohta) ja asia C-373/00, Adolf Truley, tuomio 27.2.2003 (Kok., s. I-1931, 35 kohta).

34. Tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohta onkin luettava ensinnäkin sitä edeltävien kohtien ja etenkin 1 kohdan a alakohdan valossa, jossa määritellään säännösten vastainen tuonti viittaamalla tullikoodeksin 38–41 artiklaan. Tullikoodeksin 202 artiklan 1 kohdan viimeisen virkkeen mukaan tuontia unionin tullialueelle pidetään säännösten vastaisena, jos tavaroita ei esitetä tullille tullikoodeksin 38–41 artiklan mukaisesti.

35. Tässä säännöksessä vahvistetaankin tulli-ilmoituksen ja näin ollen tulli-ilmoituksen tekijän (tavaranhaltijan) keskeinen asema tullikoodeksissa. Oikeuskäytännön mukaan tullivelallisuus liittyy yksinomaan tulli-ilmoituksen tekemiseen ja johtuu tulli-ilmoituksen tekemiseen liittyvistä oikeusvaikutuksista. [27] Yleensä tullivelallinen on tulli-ilmoituksen tehnyt henkilö tai henkilö, jonka lukuun tulli-ilmoitus mahdollisesti on tehty, [28] taikka henkilö, jota ilmoitusvelvollisuus koskee. [29] Tullikoodeksin 202 artiklan tarkoituksena onkin laajentaa [30] tullivelallisen käsite koskemaan henkilöitä, jotka ovat toimineet vastoin tulli-ilmoitusta koskevia unionin tullisäännöksiä, mikä vahvistaa käänteisellä tavalla tulli-ilmoituksen keskeisen aseman. [31]

36. Tämän jälkeen on todettava, että tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan kolmessa luetelmakohdassa vahvistetaan järjestys, joka ilmaisee sellaisen henkilön ”osallisuuden” asteen, joka on todettu velalliseksi säännösten vastaiseen tuontiin osallistumisen takia. Ensimmäisessä luetelmakohdassa nimetään tavallaan päävelalliseksi tai ensisijaiseksi velalliseksi henkilö, joka on suorittanut säännösten vastaisen tuonnin ja jonka olisi siis pitänyt tehdä tulliselvitys ja täyttää tavaranhaltijan velvollisuudet. Toisessa ja kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitetaan henkilöitä, jotka eivät tullikoodeksin säännösten nojalla ole ”vastuussa” tulliselvityksen tekemisestä

27 – Asia C-251/00, Ilumitrónica, tuomio 14.11.2002 (Kok., s. I-10433, 32, 33 ja 65 kohta).

28 – Esim. sellaisen henkilön työnantaja, joka on suorittanut riidanalaisen säännösten vastaisen tuonnin työnantajan hänelle antamia tehtäviä hoitaessaan (ks. em. asia Spedition Ulustrans).

29 – Em. yhdistetyt asiat Viluckas ja Jonusas, tuomion 23 ja 24 kohta.

30 – Ks. mm. asia C-459/07, Elshani, tuomio 2.4.2009 (Kok., s. I-2759, 26–28 kohta).

31 – Samoin kuin tullikoodeksin 203–205, 210, 211 ja 220 artikla, joissa kaikissa tarkoitetaan tilanteita, joissa toimija rikkoo unionin tullisäännöksiä; ks. asia C-546/09, Aurubis Balgaria, tuomio 31.3.2011 (Kok., s. I-2531, 32–34 kohta).

mutta ovat siitä huolimatta osallisia joko ennen säännösten vastaista tuontia tai heti sen jälkeen.

37. Tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohta mahdollistaa näin ollen useamman velallisryhmän ja tarvittaessa yhteisvastuullisten velallisten [32] määrittelemisen säännösten vastaisen tuonnin synnyttämälle tullivelalle sen perusteella, missä määrin nämä ovat osallistuneet säännösten vastaiseen toimintaan. Tässä yhteydessä on kuitenkin korostettava, että tullikoodeksissa ei säädetä minkään velallisryhmän ensisijaisuudesta toisiin verrattuna, ja tullihallinto voi kääntyä erotuksetta sen velallisen puoleen, jonka avulla se arvioi parhaiten voivansa saavuttaa kyseisen säännöksen tavoitteen eli sellaisten tullien maksamisen, jotka on kierretty jättämällä tullimuodollisuudet suorittamatta.

38. Tätä taustaa vasten tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa asetettu objektiivinen edellytys on muotoiltu erittäin väljästi, minkä ilmeisenä tarkoituksena on kattaa kaikenlaiset tilanteet. Ei siis edellytetä tosiasiallista ”osallistumista” ”säännösten vastaiseen tuontiin” unionin tullialueelle eli enemmän tai vähemmän välitöntä osallisuutta säännösten vastaiseen toimintaan vaan yksinkertaisesti ”osallistumista” tuontiin sinänsä eli kaikkiin niihin toimiin, jotka yhdessä ovat johtaneet kyseisten tavaroiden tosiasialliseen sijaitsemiseen unionin tullialueella.

39. Kuten julkisasiamies Tizzano on korostanut edellä mainitussa asiassa Spedition Ulustrans antamassaan ratkaisuehdotuksessa, [33] tämä edellytys täyttyy ”kaikissa niissä tapauksissa, joissa henkilö on tosiasiallisesti tai moraalisesti osallistunut tavaran tuontiin yhteisön alueelle”. Tämä tarkoittaa näin ollen, että tämän säännöksen mahdollinen [34] soveltamisala on erityisen laaja ja voi kattaa sekä osallistumisen tosiasialliseen tuontiin unionin tullialueelle eli aktiivisen osallistumisen unionin ulkorajojen laittomaan ylittämiseen [35] että välillisen osallistumisen, kuten osallistumisen säännösten vastaiseen tuontiin johtavien toimien rahoittamiseen, ja niin ikään, kuten pääasian tapauksessa, pelkästään toimimisen välittäjänä niitä tavaroita koskevan

32 – Kuten em. asiassa Spedition Ulustrans.

33 – Kyseisen ratkaisuehdotuksen 40 kohta.

34 – Toisin sanoen sillä edellytyksellä, että subjektiivinenkin edellytys täyttyy.

35 – Esim. em. asiassa Spedition Ulustrans vastuun jakoivat sen kuorma-auton kuljettaja, jonka sisällä tavarat ylittivät unionin ulkorajat ilman, että niiden osalta suoritettiin tullimuodollisuuksia, ja kuljettajan työnantaja.

kauppasopimuksen tekemisessä, jotka on sittemmin tuotu säännösten vastaisesti unionin tullialueelle.

40. On totta, kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että tavarat tuotiin unionin tullialueelle postin välityksellä eikä pääasian kantaja ollut tuonnin muodostaneiden postilähetysten lähettäjä eikä vastaanottaja. Näiden seikkojen perusteella ei kuitenkaan voida päätellä, ettei pääasian kantaja olisi ”osallistunut” säännösten vastaiseen tuontiin, koska sellaisten tavaroiden osalta, joita ei ole tulliselvitetty tai joista on käytetty ilmoituksessa virheellistä nimitystä, [36] tullivelka syntyy tullikoodeksin 202 artiklan perusteella.

41. Sitä vastoin postiliikenteen erityisluonne on tietenkin otettava huomioon tarkasteltaessa tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa ja kolmannessa luetelmakohdassa vaadittua subjektiivista edellytystä, jota käsittelen jäljempänä ja jonka nimenomaisena tarkoituksena on lieventää sellaisiin henkilöihin sovellettavan objektiivisen edellytyksen ankaruutta, joita tulli-ilmoituksen tekijää koskevat velvollisuudet eivät yleensä koske.

36 – Em. asia Papismedov ym., tuomion 36 kohta.

42. Näin ollen voidaan päätellä, että henkilö, joka on toiminut välittäjänä unionin tullialueelle tuotuja tavaroita koskevien kauppasopimusten tekemisessä, on ”osallistunut” kyseiseen tuontiin tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetulla tavalla.

3. ”Henkilöt, jotka ovat tienneet taikka joiden olisi kohtuudella pitänyt tietää”

43. Henkilö, joka on ”osallistunut” tavaroiden tuontiin unionin tullialueelle edellä esitetyllä tavalla, voidaan kuitenkin luokitella kyseisen tullivelan velalliseksi vain, jos tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti todetaan, että hän tiesi tai hänen olisi kohtuudella pitänyt tietää tuonnin olevan säännösten vastaista. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, ettei se ole toistaiseksi todennut tätä seikkaa.

44. Kuten unionin tuomioistuin on useaan otteeseen todennut, SEUT 267 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuimien ja unionin tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon, oikeusriidan tosiseikaston arvioiminen kuuluu kaikilta osin kansallisen tuomioistuimen

toimivaltaan.[37] Ei siis ole unionin tuomioistuimen tehtävänä todeta, että subjektiivinen edellytys täyttyi käsiteltävässä tapauksessa eli että pääasian kantaja tiesi tai ”hänen olisi kohtuudella pitänyt tietää” riidanalaisten tavaroiden tuonnin olleen säännösten vastaista. Antaakseen tuomioistuimelle hyödyllisen vastauksen unionin tuomioistuin voi kuitenkin kansallisen tuomioistuimen kanssa harjoittamansa yhteistyön nimissä esittää ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle kaikki tarpeellisiksi katsomansa ohjeet.[38] Sen tehtävänä on näin ollen antaa ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle ohjeet, jotta se voi todeta tämän seikan, eli neuvoa sitä sekä noudatettavan menetelmän että käytettävien perusteiden osalta.

45. Suurin vaikeus tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisen luetelmakohdan, kuten myös kolmannen luetelmakohdan, soveltamisessa on eittämättä sen ratkaiseminen, mitä tarkoitetaan ilmauksella ”’olisi kohtuudella pitänyt tietää’[39] tavaroiden tuonnin olleen säännösten vastaista”.[40]

46. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää toisessa kysymyksessään vaihtoehdon eli kaksi vastausmahdollisuutta. Yhtäältä voitaisiin katsoa, että kyseiseen säännösten vastaiseen tuontiin osallistunut henkilö on tullivelallinen, koska hän saattoi pitää mahdollisena tai kuvitella, että tavarat tuodaan säännösten vastaisesti. Toisaalta voitaisiin katsoa, että hän on velallinen vain, jos hän on käytännössä varma, että näin tapahtuu.

37 – Ks. erityisesti asia 104/77, Oehlschläger, tuomio 16.3.1978 (Kok., s. 791, 4 kohta); asia 36/79, Denkavit Futtermittel, tuomio 15.11.1979 (Kok., s. 3439, 12 kohta) ja yhdistetyt asiat C-436/08 ja C-437/08, Haribo Lakritzen Hans Riegel ja Österreichische Salinen, tuomio 10.2.2011 (Kok., s. I-305, 41 kohta).

38 – Ks. mm. asia C-49/07, MOTOE, tuomio 1.7.2008 (Kok., s. I-4863, 30 kohta); asia C-142/05, Mickelsson ja Roos, tuomio 4.6.2009 (Kok., s. I-4273, 41 kohta); asia C-433/05, Sandström, tuomio 15.4.2010 (Kok., s. I-2885, 35 kohta) ja asia C-12/10, Lecson Elektromobile, tuomio 22.12.2010 (Kok., s. I-14173, 15 kohta).

39 – Englanniksi ”reasonably have been aware”, saksaksi ”vernünftigerweise hätten wissen müssen” ja espanjaksi ”debiendo saber razonablemente”.

40 – On huomattava, että tullikoodeksi sisältää muitakin säännöksiä, joissa käytetään samoja tai samankaltaisia ilmauksia. Tullikoodeksin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta koskee myönteisen päätöksen peruuttamista epätarkkojen tai puutteellisten tietojen vuoksi. Tullikoodeksin 201 artiklan 3 kohdan toinen alakohta koskee virheellisiin tietoihin perustuvia tulli-ilmoituksia. Tullikoodeksin 203 artiklan 3 kohdan toinen ja kolmas luetelmakohta koskevat tavaran siirtämistä pois tullivalvonnasta. Tullikoodeksin 205 artiklan 3 kohta koskee tuontitullien alaisen tavaran kuluttamista tai käyttämistä vapaa-alueella tai vapaavarastossa. Tullikoodeksin 210 artiklan 3 kohdan toinen luetelmakohta koskee vientitullien alaisen tavaran vientiä unionin tullialueelta tulli-ilmoitusta tekemättä. Unionin tuomioistuin on itsekin käyttänyt samanlaisia ilmauksia omissa tuomioissaan (asia C-23/10, komissio v. Portugali, tuomio 17.3.2011). Samankaltaisia ilmauksia käytetään yleisesti myös säädöksissä, joissa kolmansille valtioille tai tietyille henkilöille tai yksiköille määrätään seuraamuksia (ns. täsmäsanktiot), sillä luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ei voida katsoa olevan vastuussa kiellon rikkomisesta, jollei hänellä/sillä ”ollut perusteltua syytä epäillä” toimintansa rikkovan kyseistä kieltoa (ks. esim. Syyrian tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä 9.5.2011 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 442/2011 10 artiklan 2 kohta; EUVL L 121, s. 1).

47. En ole lainkaan vakuuttunut siitä, että unionin lainsäätäjä on halunnut sallia sen, että henkilö, joka on ”osallistunut” tavaroiden tuontiin unionin alueelle edellä esittämäni ”osallistumisen” erittäin laajassa merkityksessä, voidaan luokitella tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetuksi tullivelalliseksi sillä perusteella, ettei hän ole kyennyt sulkemaan pois säännösten vastaisen tuonnin mahdollisuutta, eli ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen ilmausta käyttääkseni hän on pitänyt sitä ”mahdollisena” (”denkbar”). En silti ole myöskään vakuuttunut, että luokittelu kyseisessä säännöksessä tarkoitetuksi velalliseksi edellyttää, että kyseinen henkilö on niin varma säännösten vastaisesta tuonnista, että hän olettaa (”fest rechnen”) sen tapahtuvan.

48. Olenkin taipuvainen katsomaan, että on syytä luopua ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä vaihtoehdoista ja pyrkiä antamaan itsenäinen tulkinta tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa ja kolmannessa luetelmakohdassa käytetylle ilmaukselle. [41]

49. Adverbilla ”kohtuudella” viitataan kohtuullisen huolelliseen [42] talouden toimijaan, ja sillä tarkoitetaan, että tavanomaisissa olosuhteissa kenen tahansa olisi pitänyt tietää. Subjektiivisen edellytyksen toteamiseksi on viime kädessä tapauskohtaisesti arvioitava, mitä tietoja kyseisellä henkilöllä oli tai saattoi olla tavanomaisissa olosuhteissa, jotta voitaisiin ratkaista, kuinka todennäköisesti hän toimi tietoisesti vastoin tullisäännöksiä.

50. Tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa säädetty subjektiivinen edellytys velvoittaa näin ollen tullihallinnon toteamaan toimivaltaisten tuomioistuinten valvonnassa, että riidanalaisten tavaroiden säännösten vastaiseen tuontiin osallistuneella henkilöllä oli tai hänellä täytyi tai saattoi olla hallussaan tietoja, joiden perusteella hän pystyi toteamaan kyseisen säännöstenvastaisuuden, ennakoimaan sen ja mahdollisesti estämään sen tapahtumisen.

41 – Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 32 kohdassa esittämäni huomiot.

42 – Kohtuullisen huolellisen taloudellisen toimijan käsite tuo tietenkin myös mieleen tavanomaisesti valistuneen sekä kohtuullisen tarkkaavaisen ja huolellisen keskivertokuluttajan – tai internetin käyttäjän – jonka perusteella arvioidaan mm. tavaramerkin erottamiskykyä (asia C-299/99, Philips, tuomio 18.6.2002, Kok., s. I-5475 ja asia C-37/03, BioID v. SMHV, tuomio 15.9.2005, Kok., s. I-7975). Ilmausta ”tavanomaisesti valistunut sekä kohtuullisen tarkkaavainen ja huolellinen keskivertokuluttaja” ei käytetä pelkästään tavaramerkkioikeudessa (ks. asia C-210/96, Gut Springenheide ja Tusky, tuomio 16.7.1998, Kok., s. I-4657). Ks. myös kuluttajansuojasta asia C-457/05, Schutzverband der Spirituosen-Industrie, tuomio 4.10.2007 (Kok., s. I-8075) ja harhaanjohtavasta mainonnasta asia C-44/01, Pippig Augenoptik, tuomio 8.4.2003 (Kok., s. I-3095).

51. Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ja tuomioistuimet voivat tätä arvioidessaan ottaa huomioon monenlaisia tekijöitä. Tällaisia tekijöitä voivat olla muun muassa kyseisen henkilön asema (yksityishenkilö, ammattilainen tai puoliammattilainen), ominaisuus, jossa hän osallistui riidanalaiseen tuontiin, niiden toimien luonne, joita pidetään ”osallistumisena” riidanalaiseen säännösten vastaiseen tuontiin, tuonnin vaihe, jossa nämä toimet toteutettiin (tuonnin rahoittaminen, tavaroiden kuljetuksen järjestäminen, kauppasopimusten tekeminen), häneen kohdistuvat sopimusvelvoitteet tai yksinkertaisesti vain tiedot, joihin hänen oletetaan tutustuneen tai jotka ovat käytettävissä ja helposti saatavissa.

52. On toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja tuomioistuinten tehtävänä arvioida ja punnita käytettävissään olevia, asiaan liittyviä seikkoja, joiden perusteella on mahdollista todeta, että kyseinen henkilö on riittävän todennäköisesti toiminut tietoisesti. Niille on sallittava tässä tietty harkintavalta, mutta niiden on kuitenkin noudatettava arvioinnissa vastaavien tilanteiden yhteydessä sovellettavia todisteiden esittämistä ja asian selvittämistä koskevia sääntöjä vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteiden mukaisesti. [43]

53. Antaakseni ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksiin hyödyllisen vastauksen aion tämän täsmennyksen jälkeen lopuksi kuvailla konkreettisemmin seikkoja, jotka on mahdollista ottaa huomioon pääasian tilanteessa.

54. Kuten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä täsmennyksistä ilmenee, pääasian kantaja osallistui riidanalaisten tavaroiden säännösten vastaiseen tuontiin eBay-myymälöidensä kautta.

55. Komissio toteaa tässä yhteydessä, että pääasian kantaja ei yhtäältä voi kieltää harjoittaneensa eBay-myymälöidensä kautta jossain määrin säännöllisesti ja voiton tavoittelemiseksi tavaroiden myyntiä internetissä järjestämällä ja helpottamalla kauppasopimusten tekemistä tavaratoimituksista Kiinasta Euroopan unioniin eikä toisaalta voi olla ollut tietämätön siitä, että tällaiset tavaratoimitukset synnyttävät tuontitullin maksamisvelvoitteen. Komissio viittaa tässä Saksan tullihallinnon laatimaan tiedotteeseen, joka koskee tavaroiden tilaamista internetistä (sähköistä

43 – Ks. erityisesti asia C-276/01, Steffensen, tuomio 10.4.2003 (Kok., s. I-3735, 80 kohta); asia C-526/04, Laboratoires Boiron, tuomio 7.9.2006 (Kok., s. I-7529); asia C-55/06, Arcor, tuomio 24.4.2008 (Kok., s. I-2931, 192 kohta) ja asia C-264/08, Direct Parcel Distribution Belgium, tuomio 28.1.2010 (Kok., s. I-731, 32–36 ja 42–47 kohta).

kauppaa). Komissio päättelee, että oli oikeutettua odottaa pääasian kantajan ilmoittavan tavarantoimittajalle tai asiakkailleen voimassa olevista säännöksistä ja vaativan, että niitä noudatetaan, jos hän epäili, ettei riidanalaisia tavaroita tuotu unionin tullialueelle säännösten mukaisesti.

56. Komissio vetoaa tässä yhteydessä kahteen seikkaan: yhtäältä pääasian kantajan toiminnan luonteeseen ja siihen, että hänen toimintansa internetissä oli kestoltaan ja määrältään lähes ammattimaista, ja toisaalta siihen, että hänen toimintaansa sovellettavista tullisäännöistä oli saatavissa julkista tietoa; näistä seikoista voidaan esittää seuraavat huomiot.

57. On syytä korostaa, että ensimmäinen seikka ei liity niinkään pääasian kantajan ”asemaan” kuin hänen toimintansa luonteeseen tai menettelytapoihin, joita hän noudatti tätä toimintaa harjoittaessaan. Ei myöskään ole tarpeen ratkaista, onko toimintaa pidettävä ammattimaisena, osittain ammattimaisena vai pelkästään harrastuksenomaisena, sillä tällaiselle erottelulle ei ole tullikoodeksissa perusteita. Jos luonnollinen henkilö harjoittaa ammattimaisesti jotakin toimintaa, hänen oletetaan tietenkin tuntevan kaikki kyseiseen toimintaan sovellettavat säännöt; [44] jos luonnollinen henkilö sen sijaan harjoittaa jotakin toimintaa harrastuksenomaisesti, se ei kuitenkaan tarkoita, ettei hän pelkästään tästä syystä olisi velvollinen noudattamaan sovellettavia tullisääntöjä tai että hän vapautuisi vastuusta, jos näitä sääntöjä rikotaan.

58. Kyseisen toiminnan jatkuvuus sekä kyseisten tavaroiden määrä, postilähetysten määrä ja tiheys sekä se, että lähettäjänä oli yksi ja sama tavarantoimittaja tai hyvin pieni määrä toimittajia, ovat sitä vastoin varmasti seikkoja, jotka on otettava huomioon arvioinnissa. Samoin sillä seikalla, että kyseinen henkilö muutti toiminnassaan noudattamiaan menettelytapoja nimenomaisesti välttyäkseen suorittamasta tullimuodollisuuksia, on tässä yhteydessä ratkaiseva merkitys.

59. Toinen seikka eli asiaa koskevien tietojen julkisuus on varmasti tärkein huomioon otettava asia arvioitaessa, voidaanko henkilön kohtuudella katsoa tietoisesti toimineen vastoin tullisääntöjä. Ennakkoratkaisua pyytänyt

44 – Harjoitetun toiminnan ammattimainen luonne voidaan sitä vastoin tietenkin ottaa huomioon arvioitaessa kyseisen henkilön käytettävissä olevia tietoja.

tuomioistuin voi tässä yhteydessä varmasti ottaa huomioon helposti löydettävissä ja saatavissa olevat, suurelle yleisölle tarkoitetut tiedot, kuten komission mainitsema tavaroiden tilaamista internetistä koskeva tiedote. Se voi vielä varmemmin tukeutua tietoihin, joihin sopimus velvoitti pääasian kantajan tutustuvan: eBayn käyttöehtoihin [45] ja sitä koskeviin erityissääntöihin.

60. Näihin ”pakollisiin” tietoihin kuuluvat etenkin myyjiä koskevat säännöt, [46] jotka kaikkien eBayn käyttäjien on luettava ja ymmärrettävä ja joiden tarkoituksena on etenkin varmistaa paikallisten lakien ja määräysten soveltaminen. Sopimus velvoittaa myyjät näin ollen tuntemaan kansainvälistä kauppaa koskevat säännöt, [47] joissa korostetaan sekä myyjien että ostajien velvollisuutta noudattaa kulloinkin sovellettavaa lainsäädäntöä, ja noudattamaan niitä. Erityisesti on syytä mainita eBayn sivustolla, osastossa ”Ohjeet” otsikoiden ”Maksaminen ja tavaroiden toimittaminen”, ”Tavaran paketointi ja lähettäminen” ja ”Lähettäminen ulkomaille” alla oleva asiakirja ”Tulliasiakirjat ja -muodollisuudet”, [48] jossa esitetään lyhyesti myyjiä koskevat tulliin liittyvät velvollisuudet.

61. Kuten olen edellä todennut, on kuitenkin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä ratkaista, voidaanko pääasian kantajaa pitää tullikoodeksin 202 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuna unionin tullialueelle säännösten vastaisesti tapahtuneesta tuonnista syntyneen tullivelan velallisena, kun otetaan huomioon hänen toimiensa luonne, tiedot, joihin hän oli velvollinen tutustumaan, sekä tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joiden vallitessa kyseiset toimet toteutettiin, ja erityisesti se, että riidanalaisten tavaroiden tuonti tapahtui postin välityksellä.

45 – http://pages.ebay.fr/help/policies/user-agreement.html.

46 – http://pages.ebay.fr/help/policies/seller-rules-overview.html.

47 – http://pages.ebay.fr/help/policies/seller-international.html.

48 – http://pages.ebay.fr/help/pay/customs.html.

V Ratkaisuehdotus

62. Näillä perusteilla ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Bundesfinanzhofin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92, sellaisena kuin se on muutettuna 16.11.2000 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 2700/2000, 202 artiklan 3 kohdan toista luetelmakohtaa on tulkittava siten, että henkilö, joka olematta suoraan mukana tavaroiden tuonnissa toimii välittäjänä tehtäessä kyseisistä tavaroista kauppasopimuksia, tulee velalliseksi säännösten vastaiseen Euroopan unionin tullialueelle tuontiin osallistumisen takia, jos on todettu riittävän todennäköisesti, että hän on toiminut tietoisesti, kun otetaan huomioon tiedot, jotka hänellä oli tai tavanomaisissa olosuhteissa saattoi olla hallussaan.

On toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja tuomioistuinten tehtävänä tätä varten arvioida ja punnita käytettävissään olevia merkityksellisiä seikkoja vastaavien tilanteiden yhteydessä sovellettavia todisteiden esittämistä ja asian selvittämistä koskevia sääntöjä noudattaen vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteiden mukaisesti.